

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗΣ
ΠΟΥΛΙΩΝ (Ε.Κ.Δ.Π.)**

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΤΕΥΧΟΣ 4

ΙΟΥΛΙΟΣ 2026

Σημείωμα από την εκδοτική ομάδα

Αγαπητά μέλη του Ελληνικού Κέντρου
Δακτυλίωσης Πουλιών, φίλες και φίλοι,

με ιδιαίτερη χαρά σας παρουσιάζουμε το 4^ο τεύχος του ετήσιου ενημερωτικού δελτίου του Ελληνικού Κέντρου Δακτυλίωσης Πουλιών. Σε αυτό το τεύχος, σε ένα σύνολο 17 άρθρων, θα βρείτε νέα για τις δακτυλίωσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2025 καθώς και πληροφορίες για τις δραστηριότητες του Κέντρου Δακτυλίωσης.

Κατά το 2025 δακτυλιώθηκαν πουλιά από όλες σχεδόν τις ομάδες πουλιών που υπάρχουν στη χώρα μας. Δακτυλιώθηκαν στρουθιόμορφα πουλιά σε διάφορα σημεία της Αττικής, στη Μακεδονία, τη Θράκη και σε νησιά όπως τα Αντικύθηρα, η Γαύδος και η Λέσβος. Δακτυλιώθηκαν θαλασσοπούλια (Αιγαιόγλαροι, Μύχοι, Υδροβάτες, και Αρτέμηδες) σε Λέσβο, Σκύρο και Δωδεκάνησα. Δακτυλιώθηκαν Λευκοί Πελαργοί (σε πολλά μέρη στην ηπειρωτική Ελλάδα), μεγάλα αρπακτικά πουλιά όπως Χρυσαιτοί στη βόρεια Ελλάδα αλλά και μικρότερα όπως Κιρκινέζια που φώλιαζαν σε τεχνητές φωλιές σε Πελοπόννησο και Θράκη.

Αποτελέσματα των παραπάνω ερευνών, κάποιες από τις οποίες είναι μακροχρόνιες, παρουσιάστηκαν σε επιστημονικά συνέδρια όπως το Διεθνές Συνέδριο της Ζωογεωγραφίας και Οικολογίας της Ελλάδας και των γειτονικών

περιοχών (ICZEGAR) που πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο στην Αθήνα και στο Συνέδριο της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο 2025 επίσης στην Αθήνα.

Ήταν η πρώτη φορά που τόσες πολλές εργασίες που σχετίζονται με τη δακτυλίωση (και άρα άμεσα ή έμμεσα υποστηριζόμενες από το ΕΚΔΠ) παρουσιάστηκαν σε συνέδρια. Παράλληλα, τα μέλη μας συμμετείχαν σε εκδηλώσεις άλλων φορέων και δόθηκαν συνεντεύξεις τύπου σε ΜΜΕ.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΚΔΠ συναντώνται τακτικά, τουλάχιστον μία φορά τον μήνα, για να εξασφαλίσουν τη σωστή λειτουργία του Κέντρου. Μεταξύ των άλλων πραγματοποιήθηκαν επαφές με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) και τον ΟΦΥΠΕΚΑ για θέματα που αφορούν στην έρευνα για τη μετανάστευση των πουλιών.

Πραγματοποιήθηκαν επαφές με περιβαλλοντικές οργανώσεις όπως η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, η Εταιρεία Προστασίας Πρεσπών.

Επίσης, πραγματοποιήθηκαν επαφές με τα Κέντρα Περίθαλψης Ειδών της Άγριας Πανίδας (ΚΕΠΕΑΠ) σε μια προσπάθεια συνεργασίας ώστε να δακτυλιώνονται συστηματικά, πουλιά που απελευθερώνονται μετά από περίθαλψη από τα

Καρδερίνες (*Carduelis carduelis*) στον Σχινιά Αττικής (φωτ. Μ. Δημάκη).

Κέντρα Περίθαλψης (που δεν είναι και λίγα όπως θα δείτε στο σχετικό άρθρο).

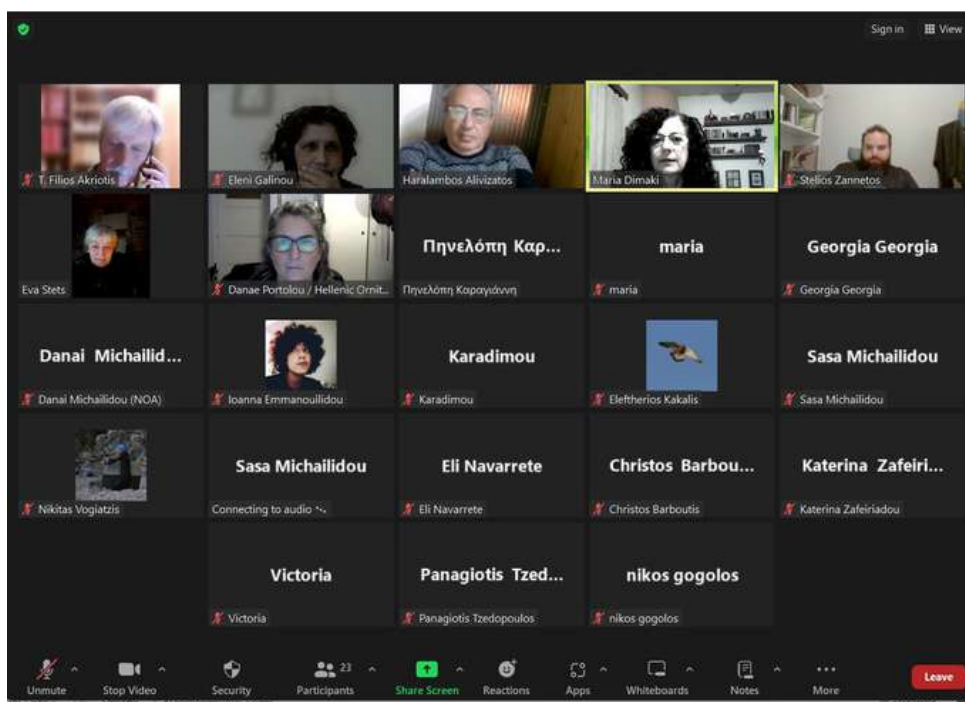
Ο αριθμός των ενεργών μελών του ΕΚΔΠ κατά το 2025 αυξήθηκε σε σχέση με πέρυσι φτάνοντας για πρώτη φορά 77 (!) και θέλουμε να πιστεύουμε ότι αυτό οφείλεται στη δράση μας. Οι αδειούχοι δακτυλιωτές αυξήθηκαν κατά τρεις, μιας και το 2025 τρείς νέοι αδειούχοι προστέθηκαν στο δυναμικό του ΕΚΔΠ. Επίσης, αυξήθηκε ο αριθμός των οι δόκιμων δακτυλιωτών, των μαθητευόμενων, των ειδικών δακτυλιωτών όπως και των δακτυλιωτών από το εξωτερικό που δακτυλιώνουν συστηματικά στη χώρα μας. Αν και η αύξηση είναι μικρή, μας αφήνει περιθώρια αισιοδοξίας ότι στο μέλλον ο αριθμός θα αυξηθεί ακόμη περισσότερο μιας και από τις δακτυλιωτικές εξορμήσεις φαίνεται ότι ο αριθμός των ενδιαφερόμενων αυξάνει όλο και περισσότερο.

Κατά τον Νοέμβριο πραγματοποιήθηκε η εκλογο-απολογιστική συνέλευση και εκλογές για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΚΔΠ.

Στη συνέλευση παρουσιάστηκαν οι δραστηριότητες του Κέντρου και συζητήθηκαν διάφορα θέματα επισημαίνοντας την ανάγκη για υποστήριξη των δράσεων του Κέντρου από περισσότερα μέλη.

Οι εκλογές ανέδειξαν τα νέα μέλη του ΔΣ ένα από τα οποία είναι καινούριο. Η σύνθεση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου για την περίοδο 2025-2027 είναι: Πρόεδρος: Τριαντάφυλλος Ακριώτης, Αντιπρόεδρος: Σάββας Καζαντζίδης, Γραμματέας: Μαρία Δημάκη, Ταμίας: Ελένη Γαληνού, Μέλος: Κική Μπαϊρακταρίδου (νέο μέλος).

Τους ευχόμαστε καλή επιτυχία και σε εσάς ευχόμαστε καλή ανάγνωση!

Στιγμιότυπο από τη διαδικτυακή Γενική Συνέλευση του ΕΚΔΠ στις 23/11/2025.

Η εκδοτική ομάδα Μαρία Δημάκη, Σάββας Καζαντζίδης, Ελένη Γαληνού.

Σχεδιασμός Σοφία - Ελένη Κερχουλά.

Φωτογραφία εξωφύλλου Γιάννης Ιωαννίδης, Καλαμποποταμίδα (*Acrocephalus scirpaceus*).

Σημείωση: Δεν έχουν προστεθεί λεζάντες ούτε το όνομα του/της φωτογράφου στις περιπτώσεις όπου τα σχετικά στοιχεία δεν μας έχουν αποσταλεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΑ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ - Ν. Γώγολος, Σ. Καζαντζίδης

2

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ - Π. Καραγιάννη

4

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΦΩΛΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΙΣΤΩΝΙΔΑΣ - ΙΣΜΑΡΙΔΑΣ- Χ. Αλιβιζάτος, Π. Καραγιάννη

5

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ - Χ. Αλιβιζάτος

6

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΕ ΓΕΙΤΟΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ- Ι. Ιωαννίδης, Μ. Δημάκη

7

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ “ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΖΩΗ”- Π. Καραγιάννη

9

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ - Ε. Γαληνού

10

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟΝ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ- Χ. Μπαρμπούτης

12

II. ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΕΙΔΩΝ

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΝΕΟΣΣΩΝ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ ΣΤΗ ΓΥΡΤΩΝΗ- Ε. Μακρυγιάννη

13

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ - Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής Μακεδονίας

14

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΥΛΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΟΕ- Δ. Πορτόλου, Α. Ευαγγελίδης, Δ. Χρηστίδη

16

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΚΙΡΚΙΝΕΖΙΩΝ ΣΤΑ ΛΕΧΑΙΝΑ ΗΛΕΙΑΣ- Μ. Δημάκη, Ι. Ιωαννίδης

18

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΑΡΤΕΜΗ - Π. Καραγιάννη

20

III. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΤΡΕΙΣ ΝΕΕΣ ΑΔΕΙΟΥΧΟΙ ΔΑΚΤΥΛΙΩΤΡΙΕΣ ΤΟΥ ΕΚΔΠ- Μ. Δημάκη

21

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ - Κ. Καραδήμου

22

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΑΛΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ- Μ. Δημάκη

24

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΔΑΚΤΥΛΙΩΤΕΣ

25

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Νίκος Γώγολος,
Σάββας Καζαντζίδης
Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών/
ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ
E-mail: ngogolo@bio.auth.gr
savkaz@elgo.gr

Στο αγρόκτημα του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών στα Βασιλικά Θεσσαλονίκης συνεχίστηκε για 19η συνεχόμενη χρονιά η λειτουργία του σταθμού δακτυλίωσης. Το αγρόκτημα έχει έκταση περίπου 300 στρεμμάτων και περιλαμβάνει καλλιέργειες διαφόρων δασικών ειδών δέντρων (πεύκα, δρυς, ακακίες, φράξι, κ.ά.) και θάμνων, πολλά από τα οποία φυτεύτηκαν πριν από περίπου 60 χρόνια. Αποτελεί σημαντική νησίδα φυσικής ή ημιφυσικής βλάστησης μέσα σε ένα αγροτικό τοπίο. Σε ορισμένες εκτάσεις δεν εφαρμόζεται πλέον διαχείριση, με αποτέλεσμα η βλάστηση να προσεγγίζει φυσικά οικοσυστήματα, παρουσιάζοντας πλούσια αναγέννηση και μεγάλη ποικιλία φυτικών ειδών. Στην περιοχή διαβιεί πλούσια πανίδα, που περιλαμβάνει άγρια πτηνά, θηλαστικά, καθώς και μεγάλη ποικιλία ερπετών, αμφιβίων και εντόμων.

Σκοπός της λειτουργίας του σταθμού είναι η μελέτη της μετανάστευσης των πτηνών, η έρευνα για τη βιολογία και την οικολογία τους καθώς και η παρακολούθηση των πληθυσμών που χρησιμοποιούν το αγρόκτημα για αναπαραγωγή, διαχείμαση ή σταθμό κατά τη μετανάστευση. Κατά το 2025 ο σταθμός δακτυλίωσης λειτούργησε σε τακτική βάση. Στις δακτυλιώσεις συμμετείχαν δακτυλιωτές, καθώς και άτομα που ενδιαφέρονται να εκπαιδευτούν ή να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τα πτηνά.

Όπως και τα προηγούμενα έτη, έτσι και το 2025 πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σχολείων της Θεσσαλονίκης (δημοτικών και γυμνασίων). Κατά τις επισκέψεις αυτές πραγματοποιείται ενημέρωση για τα δάση, τα έντομα και τα πτηνά ενώ παρουσιάζεται η μέθοδος της δακτυλίωσης συνοδευόμενη από συζήτηση σχετικά με τη μετανάστευση των πουλιών, τις απειλές που αντιμετωπίζουν και τα μέτρα προστασίας τους.

Κατά το 2025 δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους σε τακτά χρονικά διαστήματα, συνολικά 20 φορές (ημέρες). Χρησιμοποιήθηκαν 5-9 δίχτυα 6-18 μέτρων το καθένα καθώς και καλέσματα πουλιών.

Συνολικά δακτυλιώθηκαν 277 πουλιά από 35 διαφορετικά είδη. Τα πέντε πιο κοινά είδη ήταν ο Καλόγερος (*Parus major*) (73 πουλιά), ο Μαυροσκούφης (*Sylvia atricapilla*) (35), ο Κοκκινολαίμης (*Erithacus rubecula*) (24), ο Σπίνος (*Fringilla coelebs*) (20) και η Γαλαζοπαπαδίτσα (*Cyanistes caeruleus*) (14). Η σύνθεση και ο αριθμός των ειδών παρουσίασαν έντονη εποχική μεταβολή, γεγονός που υποδηλώνει ότι το αγροδασικό οικοσύστημα της περιοχής αποτελεί ένα δυναμικό περιβάλλον με συνεχείς αλλαγές στη δομή της орνιθοπανίδας.

Κατά τη χειμερινή περίοδο του 2025 δακτυλιώθηκαν 45 πουλιά, κυρίως μόνιμα ή διαχειμάζοντα όπως ο Σπίνος (*Fringilla coelebs*), ο Καλόγερος (*Parus major*), ο Κοκκινολαίμης (*Erithacus rubecula*), η Γαλαζοπαπαδίτσα (*Cyanistes caeruleus*), ο Κότσυφας (*Turdus merula*) και οι Βασιλίσκοι (*Regulus regulus* και *R. ignicapilla*).

Phylloscopus trochilus (φωτ. Σ. Καζαντζίδης).

Την άνοιξη δακτυλιώθηκαν 30 άτομα, ενώ από τον Απρίλιο άρχισαν να εμφανίζονται τα μεταναστευτικά είδη όπως το Αηδόνι (*Luscinia megarhynchos*) και ο Μαυρομυγοχάφτης (*Ficedula hypoleuca*). Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από αυξημένη ποικιλία ειδών παρά τον μικρό αριθμό τους.

Κατά τη θερινή περίοδο δακτυλιώθηκαν 45 πουλιά που αναπαράγονται στην περιοχή όπως ο Καλόγερος (*Parus major*) και η Ωχροστριτίδα (*Iduna pallida*). Ιδιαίτερα ενδιαφέρον εύρημα αποτέλεσε η αναπαραγωγή του Παρδαλοκεφαλά (*Lanius nubicus*).

Καρδερίνα (*Carduelis carduelis*)
(φωτ. Σ. Καζαντζίδης).

Δενδροσπουργίτης (*Passer montanus*)
(φωτ. Σ. Καζαντζίδης).

Τα περισσότερα πουλιά καταγράφηκαν κατά τη φθινοπωρινή μετανάστευση όπου δακτυλιώθηκαν 100 πουλιά. Κατά την περίοδο αυτή δακτυλιώθηκαν πολλά μεταναστευτικά είδη που χρησιμοποιούν το αγροδασικό τοπίο ως σταθμό ανάπαυσης όπως ο Θαμνοφυλλοσκόπος (*Currucula communis*), ο Δασοφυλλοσκόπος (*Phylloscopus trochilus*), ο Φοινίκουρος (*Phoenicurus phoenicurus*) και ο Σταχτομυγοχάφτης (*Muscicapa striata*).

Τουλάχιστον 1000 άτομα πτηνών (26 είδη), έχουν επανασυλληφθεί στο αγρόκτημα από μία έως και πέντε φορές το καθένα ακόμη και έως πέντε χρόνια μετά την δακτυλίωσή τους. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει τη σημαντική χρήση της περιοχής από τα πουλιά είτε ως τόπος διαχείμασης είτε ως χώρος αναπαραγωγής. Κατά το 2025 πραγματοποιήθηκαν 42 επανασυλλήψεις από 9 είδη που είχαν δακτυλιωθεί τα προηγούμενα έτη στο Ινστιτούτο. Τα άτομα αυτά ανήκουν κυρίως σε είδη που αναπαράγονται ή διαχειμάζουν στην περιοχή όπως ο Κοκκινολαίμης, ο Καλόγερος και ο Χρυσοβασιλίσκος.

Στόχος της δράσης είναι η συνεχής συλλογή δεδομένων για τα πτηνά που αναπαράγονται και μεταναστεύουν στο αγρόκτημα καθώς και η μελέτη της οικολογίας τους και των αλλαγών στην орνιθοπανίδα με την πάροδο του χρόνου. Η λειτουργία του σταθμού βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη συμμετοχή εθελοντών. Συνολικά, 38 εθελοντές συμμετείχαν στις δακτυλίωσεις όλα αυτά τα χρόνια. Τους ευχαριστούμε θερμά.

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Πηνελόπη Καραγιάννη
Msc Ορνιθολόγος
penelopekaragianni@hotmail.com

Το έτος 2025 πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις πουλιών σε διάφορες περιοχές στη Βόρεια Ελλάδα (Χαλκιδική, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης - Εκβολές Γαλλικού και Γράμμος). Για τη σύλληψή τους χρησιμοποιήθηκαν δίχτυα (mist nets) και συνολικά δακτυλιώθηκαν 642 πουλιά από 38 είδη.

Σημαντική ήταν η δακτυλίωση του Γερακοτσιροβάκου (*Currucula nisoria*), καθώς καταγράφηκε για πρώτη φορά στην περιοχή των υγροτόπων της Ν. Φώκαιας, ενώ είναι πολύ πιθανό ότι φώλιασε στην περιοχή καθώς έγινε σύλληψη την άνοιξη ενός ζευγαριού και το θηλυκό είχε ζώνη επώασης (incubation patch). Μία ενδιαφέρουσα επανασύλληψη πραγματοποιήθηκε στη Νέα Τρίγλια, ενός Καρβουνιάρη (*Phoenicurus ochruros*) που δακτυλιώθηκε το 2024 και επανασυλλήφθηκε το 2025 στην ίδια περιοχή. Αξιόλογους αριθμούς είχαν οι δακτυλιώσεις το φθινόπωρο στη Νέα Φώκαια Χαλκιδικής με πιο κοινά είδη το Θαμνοφυλλοσκόπο (*Phylloscopus trochilus*), την Καλαμοποταμίδα (*Acrocephalus scirpaceus*) και τον Μαυροσκούφη (*Sylvia atricapilla*) και επανασυλλήψεις από το είδος Ψευταηδόνι (*Cettia cetti*) που είχαν δακτυλιωθεί προηγούμενες χρονιές. Επίσης, ενδιαφέρον είχε και η σύλληψη ενός νεαρού Σαϊνιού (*Accipiter brevipes*).

Γερακοτσιροβάκος (*Currucula nisoria*).

Δενδροτοσποπανάκοι (*Sitta europaea*).

Ενδιαφέροντα είδη δακτυλιώθηκαν και στο Γράμμο όπου πιάστηκαν συνολικά 11 είδη σε τρεις ημέρες πεδίου. Ανάμεσά τους ξεχώρισαν ο Δεντροτοσποπανάκος (*Sitta europaea*), η Καστανοπαπαδίτσα (*Poecile palustris*) και ο Κλειδωνάς (*Poecile lugubris*).

Στις εκβολές Γαλλικού είχαμε αξιόλογη ποικιλία πουλιών και οι δακτυλιώσεις έγιναν στο πλαίσιο του προγράμματος Footsteps of Change: Youth action for Nature's trails με συγχρηματοδότηση με την Ευρωπαϊκή ένωση σε συνεργασία με την οργάνωση Footsteps of change. Στους υγροτόπους Ν. Φώκαιας οι δακτυλιώσεις έγιναν με τη στήριξη του Saní α.ε.

Στο πεδίο συμμετείχαν οι Σταύρος Καλπάκης, Γιώργος Γιαννλάρης, Παυλίνα Τσιγάρα, Στέλιος Ζαννέτος και αρκετοί εθελοντές.

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΣΕ ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΦΩΛΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΙΣΤΩΝΙΔΑΣ - ΙΣΜΑΡΙΔΑΣ

Κατά τον Ιούνιο και Ιούλιο του 2025 πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις, κυρίως νεοσσών, σε τεχνητές φωλιές που είχε εγκαταστήσει ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. στην περιοχή αρμοδιότητας της Μονάδας Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Νέστου – Βιστωνίδας και Ροδόπης. Οι δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος «Δακτυλίωση πουλιών και τοποθέτηση πομπών σε περιοχές ευθύνης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.», ΤΜΗΜΑ 1: Δακτυλίωση Πελαργών και νεοσσών Κιρκινεζιού, νυκτόβιων αρπακτικών, Χαλκοκουρούνας και άλλων ειδών που φωλιάζουν σε τεχνητές φωλιές που έχει εγκαταστήσει ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., με ανάδοχο το Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών.

Ελέγχθηκαν 127 τεχνητές φωλιές και 10 φυσικές. Συνολικά δακτυλιώθηκαν 57 πουλιά από 4 είδη: 21 Βραχοκιρκινέζα (*Falco tinnunculus*) σε 5 φωλιές, 18 Κιρκινέζια (*Falco naumanni*) σε 7 φωλιές, 13 Χαλκοκουρούνες (*Coracias garrulus*) σε 3 φωλιές και 5 Γκιώνηδες (*Otus scops*) σε 1 φωλιά. Στις περισσότερες τεχνητές φωλιές που είχαν τοποθετηθεί για Κιρκινέζια είχαν φωλιάσει Κάργιες (*Coloeus monedula*), που είχαν πτερωθεί πριν τις αποστολές μας.

Νεοσσός Γκιώνη (*Otus scops*)
(φωτ. Π. Καραγιάννη).

Χαράλαμπος Αλιβιζάτος
Δρ. Ορνιθολόγος &
Πηνελόπη Καραγιάννη
Msc Ορνιθολόγος
E-mail: karaaliv@otenet.gr

Οι τεχνητές φωλιές για Νανόμπουφο (*Asio otus*) και Τυτώ (*Tyto alba*) δε χρησιμοποιήθηκαν από τα συγκεκριμένα είδη, αλλά σε μία από κάθε τύπο φώλιαζαν Βραχοκιρκινέζα. Οι Γκιώνηδες είχαν φωλιάσει σε φωλιά για Χαλκοκουρούνα.

Νεοσσοί Χαλκοκουρούνας (*Coracias garrulus*)
(φωτ. Π. Καραγιάννη).

Νεοσσός Βραχοκιρκινέζου (*Falco tinnunculus*)
(φωτ. Π. Καραγιάννη).

Στις δακτυλιώσεις συμμετείχαν οι Χ. Αλιβιζάτος, η Π. Καραγιάννη και ο Σ. Καλπάκης, καθώς και οι Α. Μιχαηλίδου, Ε. Γρηγοριάδου, Β. Τερζής, Ε. Πατετσίνη και Λ. Ζλατίνη από την αρμόδια Μονάδα Διαχείρισης.

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

Κατά το 2025, στην Αττική, πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις από την ομάδα μας καθόλη τη διάρκεια του έτους, με εξαίρεση το μήνα Αύγουστο. Οι κύριες περιοχές δακτυλίωσης ήταν η Μπρέξιζα, ο Σχινιάς και η Πάρνηθα, ενώ μία μοναδική εξόρμηση πραγματοποιήθηκε στην περιοχή της Πετρεζας. Τα δίκτυα στήνονταν σε ημερήσια βάση, είτε τις πρωινές είτε τις απογευματινές ώρες. Επίσης, έγιναν δακτυλιώσεις περιορισμένης κλίμακας στην Κέρκυρα καθώς και δακτυλιώσεις πτηνών (αρπακτικών) που προέρχονταν από περίθαλψη του σωματίου ANIMA, οι οποίες έλαβαν χώρα στο Αττικό Ζωολογικό Πάρκο.

Μελισσοφάγος (*Merops apiaster*)
(φωτ. Ν. Βογιατζής).

Στη Μπρέξιζα τα δίκτυα τοποθετούνταν κυρίως σε συστάδες καλαμιών και αρμυρικιών, στο Σχινιά κυρίως σε ελώδεις, ανοιχτές περιοχές και συστάδες αρμυρικιών, ενώ στην Πάρνηθα οι δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν στην περιοχή του Φυτωρίου, σε υψόμετρο περίπου 1.000 m, σε ενδιαίτηματα με θαμνώνες, συστάδες δένδρων και παρουσία ρέματος. Στην Πετρεζα τα δίκτυα στήθηκαν σε ελαιώνα και συστάδες καλαμιών. Κάθε φορά στήνονταν 5-6 δίκτυα, ενώ στα περισσότερα από αυτά χρησιμοποιούνταν συσκευές ηχητικών καταγραφών (mp3) με φωνές πουλιών. Συνολικά κατά τη διάρκεια του έτους δακτυλιώθηκαν 507 άτομα που ανήκαν σε 47 είδη.

Κατά τη χειμερινή περίοδο δακτυλιώθηκαν 59 άτομα από 8 είδη σε 3 εξορμήσεις, με πολυαριθμότερο είδος το Δενδροφυλλοσκόπο (*Phylloscopus collybita*).

Κατά την άνοιξη στην Αττική δακτυλιώθηκαν 23 άτομα από 13 είδη σε 4 εξορμήσεις, με πολυαριθμότερο είδος τον Κοκκινοτσιροβάκο (*Curruca cantillans*). Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν δοκιμαστικές δακτυλιώσεις σε 3 θέσεις στην Κέρκυρα τον Απρίλιο, κατά τις οποίες δακτυλιώθηκαν συνολικά 23 άτομα σε 10 είδη, με πολυαριθμότερο είδος τον Σπιτοσπουργίτη (*Passer domesticus*).

Κατά τη θερινή περίοδο δακτυλιώθηκαν 293 άτομα από 17 είδη σε 4 εξορμήσεις, με πολυαριθμότερο είδος την Ωχροστριτίδα (*Iduna pallida*).

Χαράλαμπος Αλιβιζάτος

Δρ. Ορνιθολόγος

E-mail: xaraaliv@otenet.gr

Δενδρογέρακο (*Falco subbuteo*)
(φωτ. Ν. Βογιατζής).

Κατά το φθινόπωρο δακτυλιώθηκαν 252 άτομα από 16 είδη σε 7 εξορμήσεις, με πολυαριθμότερο είδος τον Μαυροσκούφη (*Sylvia atricapilla*).

Από πτηνά προερχόμενα από περίθαλψη δακτυλιώθηκαν συνολικά 53 άτομα σε 7 είδη, με πολυαριθμότερο το Βραχοκρύνεζο (*Falco tinnunculus*).

Καταγράφηκαν αρκετές επανασυλλήψεις πουλιών που είχαν δακτυλιωθεί στο παρελθόν από την ομάδα μας, στην περιοχή της Μπρέξιζας.

Οι δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν σε εθελοντική βάση. Συμμετείχαν οι Χ. Αλιβιζάτος, Γ. Βλαχάκη, Ν. Βογιατζής, Δ. Μιχαηλίδου, Μ. Παππά, καθώς και οι Σ. Ζαχαράκη και Ε. Κρητωτάκης από την αρμόδια Μονάδα Διαχείρισης.

Κλειδωνάς (*Poecile lugubris*)
(φωτ. Ν. Βογιατζής).

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΕ ΓΕΙΤΟΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Γιάννης Ιωαννίδης Msc
Δρ Μαρία Δημάκη
Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών
Ecostudies PC
E-mail: ioan@biosfaira.org

Η ομάδα μας, στο πλαίσιο του ΕΚΔΠ πραγματοποίησε κατά το 2025 δακτυλίωσεις πουλιών σε τρεις περιοχές στην Αττική καθώς και δοκιμαστικές δακτυλίωσεις στην Αίγινα και στην λίμνη Δύστος της Εύβοιας. Βασικοί στόχοι των δακτυλίωσεων, που πραγματοποιήθηκαν εθελοντικά, είναι η μελέτη της μετανάστευσης και διαχείρισης των πτηνών στον αστικό και περιαστικό ιστό, η εκπαίδευση νέων δακτυλιωτών και η ενημέρωση του κοινού για τους σκοπούς και τη σημασία των δακτυλίωσεων. Τα δίκτυα στήνονταν λίγο πριν την ανατολή του ηλίου και παρέμεναν ανοικτά περίπου 8 ώρες κατά μέσο όρο. Συνολικά κατά το 2025 δακτυλιώθηκαν 858 άτομα από 32 είδη σε 21 ημέρες.

Α) Δάσος Συγγρού. Είναι ένα από τα σημαντικότερα Αστικά Πάρκα της πρωτεύουσας στο μέσον του αστικού ιστού των Βορείων Προαστίων και λόγω της θέσης του προσφέρεται ιδιαίτερα για την εκπαίδευση νέων δακτυλιωτών και για την ενημέρωση του κοινού. Παράλληλα φιλοξενεί αξιόλογους αριθμούς ατόμων και ειδών πουλιών, κυρίως κατά το φθινόπωρο και τον χειμώνα. Συνήθως τοποθετούνται 60 μέτρα δίκτυα μεταξύ θαμνώνων και καλλιιεργειών ελιάς και φυσιδικιάς, καθώς και σε πευκοδάσος. Σε ορισμένες εξορμήσεις τοποθετήθηκαν επιπλέον 15-30 μέτρα δίκτυα. Συνολικά δακτυλιώθηκαν 316 άτομα από 23 είδη σε 12 ημέρες. Πιο αναλυτικά στοιχεία περιλαμβάνονται στον ακόλουθο πίνακα.

Ένας Βουνοτσιροβάκος (*Curruca curruca*)
στον Δύστο (φωτ. Γ. Ιωαννίδης).

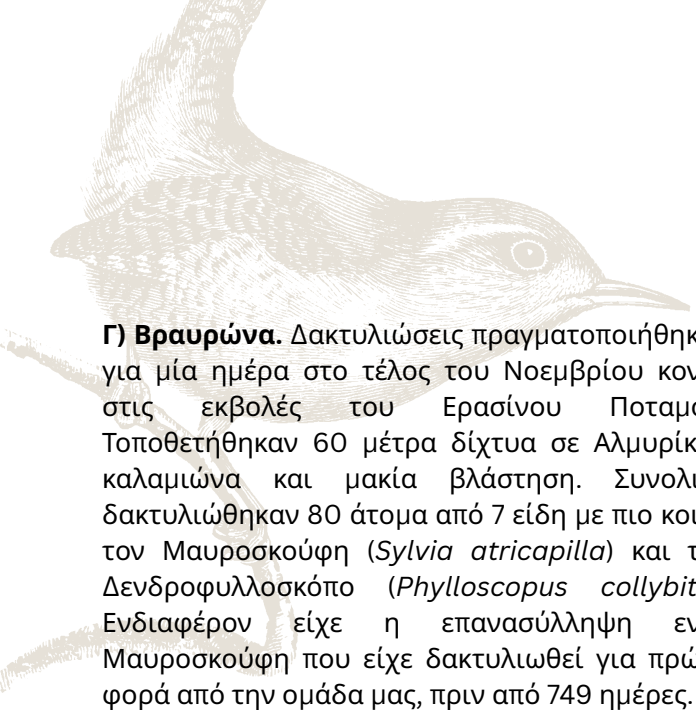

Η πρώτη Καλαμοποταμίδα (*Acrocephalus scirpaceus*) που δακτυλιώθηκε στο Δάσος Συγγρού στις 6/9/2025 (φωτ. Γ. Ιωαννίδης).

Παράλληλα είχαμε και επανασυλλήψεις 17 ατόμων που είχαν δακτυλιωθεί στην περιοχή κατά τα προηγούμενα έτη, από τις οποίες οι 6 αφορούσαν πουλιά από 5 είδη που είχαν δακτυλιωθεί πρώτη φορά το 2023.

Β) Σχινιάς. Στην περιοχή πραγματοποιήθηκαν δύο εξορμήσεις δακτυλίωσης στα τέλη Μαρτίου και στις αρχές Απριλίου με 60 μέτρα δίκτυα τοποθετημένα ανάμεσα από αλμυρικά δίπλα σε ελώδη περιοχή. Συνολικά δακτυλιώθηκαν 58 άτομα από 9 είδη με πιο κοινά τον Μαυροσκούφη (*Sylvia atricapilla*) και την Κιτρινοσουσουράδα (*Motacilla flava*).

Γ) Βραυρώνα. Δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν για μία ημέρα στο τέλος του Νοεμβρίου κοντά στις εκβολές του Ερασίνου Ποταμού. Τοποθετήθηκαν 60 μέτρα δίχτυα σε Αλμυρίκια, καλαμιώνα και μακία βλάστηση. Συνολικά δακτυλιώθηκαν 80 άτομα από 7 είδη με πιο κοινά τον Μαυροσκούφη (*Sylvia atricapilla*) και τον Δενδροφυλλοσκόπο (*Phylloscopus collybita*). Ενδιαφέρον είχε η επανασύλληψη ενός Μαυροσκούφη που είχε δακτυλωθεί για πρώτη φορά από την ομάδα μας, πριν από 749 ημέρες.

Ένα Σιρλοτσίχλονο (*Emberiza cirrus*) από τις φθινοπωρινές δακτυλιώσεις στο Δάσος Συγγρού (φωτ. Γ. Ιωαννίδης).

Δ) Αίγινα. Οι δακτυλιώσεις στο νησί έγιναν τον Απρίλιο (2 ημέρες) στην περιοχή Παναγίας Χρυσολεόντισσας. Τοποθετήθηκαν 4-6 δίχτυα σε μακία και συστάδες πεύκων. Συνολικά δακτυλιώθηκαν 25 άτομα από 8 είδη με πιο κοινό τον Δασοφυλλοσκόπο (*Phylloscopus sibilatrix*).

Ε) Δύστος. Τον Οκτώβριο, όταν και πραγματοποιήθηκαν 4 ημέρες δακτυλιώσεων στην περιοχή, η λίμνη ήταν τελείως ξηρή. Τα δίχτυα (60 μέτρα) τοποθετήθηκαν το απόγευμα της πρώτης ημέρας σε καλαμιώνες, ελαιώνα και μακία. Δακτυλιώθηκαν συνολικά 379 άτομα από 14 είδη με πολυαριθμότερα τον Μαυροσκούφη (*Sylvia atricapilla*), τον Θαμνοφυλλοσκόπο (*Phylloscopus trochilus*) και τον Δενδροφυλλοσκόπο (*Phylloscopus collybita*). Ενδιαφέρουσα ήταν και η σύλληψη σε αξιόλογους αριθμούς άλλων μεταναστευτικών ειδών όπως τα *Acrocephalus schoenobaenus*, *Acrocephalus scirpaceus*, *Curruca communis* και *Curruca curruca*.

Η ομάδα δακτυλιώσεων κατά το 2025 αποτελείτο από τους Μ. Δημάκη, Γ. Ιωαννίδη και τους εκπαιδευόμενους Δ. Παπασωτηρίου, Κ. Αναγνωστέλλη και Σ. Λεπενού. Εκ περιτροπής συμμετείχαν σε ορισμένες και οι Χ. Νίνου, Δ. Πορτόλου, Μ. Λυκογιώργου, Β. Παύλου και Γ. Δροσόπουλος. Ευχαριστούμε για την υποστήριξη, τους Φίλους του Δάσους Συγγρού και τη Διεύθυνση του ΙΓΕ.

Μήνας	Ημέρες	Δακτυλ. Άτομα	Είδη	Πολυαριθμότερα είδη
Ιανουάριος	1	16	8	<i>Regulus ignicapilla</i> , <i>Erithacus rubecula</i>
Μάρτιος	2	14	7	<i>Sylvia atricapilla</i>
Αύγουστος	1	19	8	<i>Parus major</i>
Σεπτέμβριος	3	101	12	<i>Sylvia atricapilla</i> , <i>Phylloscopus trochilus</i>
Οκτώβριος	1	58	9	<i>Sylvia atricapilla</i> , <i>Phoenicurus ochruros</i>
Δεκέμβριος	4	108	12	<i>Sylvia atricapilla</i> , <i>Phylloscopus collybita</i>

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ “ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΖΩΗ”

Το έτος 2025 δακτυλιώθηκαν συνολικά 118 πουλιά σε περίθαλψη που ανήκουν σε 39 είδη.

Ο κατάλογος περιλαμβάνει οκτώ είδη νυχτόβιων και ημερόβιων αρπακτικών, όπως η Γερακίνα (*Buteo buteo*), το Κιρκινέζι (*Falco naumanni*), ο Μπούφος (*Bubo bubo*) και ο Νανόμπουφος (*Asio otus*), άλλα και υδρόβια πουλιά όπως η Βαρβάρα (*Tadorna tadorna*) και η Πρασινοκέφαλη Πάπια (*Anas platyrhynchos*). Επίσης δακτυλιώθηκαν πουλιά από τα είδη: Φοινικόπτερο (*Phoenicopterus roseus*), Νεροχελίδονο (*Glareola pratincola*), Μικροτσικνιάς (*Ixobrychus minutus*), Καμπίσια Πέρδικα (*Perdix perdix*), και Μαυροκέφαλος Γλάρος (*Ichthyophaga melanocephalus*) καθώς και μεγάλη ποικιλία από στρουθιόμορφα και άλλα είδη πουλιών.

Μπούφος (*Bubo bubo*)
(φωτ. Π. Καραγιάννη).

Πηνελόπη Καραγιάννη

Msc Ορνιθολόγος

penelopekaragianni@hotmail.com

Κιτρινοσουσουράδα (*Motacilla flava*)
(φωτ. Π. Καραγιάννη).

Σημαντική ήταν η δακτυλίωση ενός Πρασινοφυλλοσκοπού (*Phylloscopus nitidus*), είδος το οποίο είναι σπάνιο για τη χώρα μας και η καταγραφή του μπήκε στη λίστα με τις σπάνιες καταγραφές. Το πουλί βρέθηκε κατά τη φθινοπωρινή μετανάστευση στο κέντρο της Θεσσαλονίκης και φιλοξενήθηκε λίγες ημέρες στη Δράση για την Άγρια Ζωή έως ότου δυναμώσει, προκειμένου να επανενταχθεί στη φύση. Πολύ σημαντική ήταν επίσης και η επανεύρεση ενός Λούγαρου (*Spinus spinus*), που είχε δακτυλιωθεί πριν την επανένταξή του και βρέθηκε μετά από 1 χρόνο στην Φιλανδία.

Πρασινοφυλλοσκόπος (*Phylloscopus nitidus*)
(φωτ. Π. Καραγιάννη).

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ

Δακτυλιώσεις στη Λέσβο πραγματοποιήθηκαν κυρίως κατά την χειμωνιάτικη και την φθινοπωρινή περίοδο του 2025. Στις διαχρονικές περιοχές δακτυλίωσης, στο έλος Χαραμίδας και το έλος Ντίπι-Λάρσος, προστέθηκαν δύο θέσεις στα φρύγανα της δυτικής Λέσβου (κοντά στα χωριά Μεσότοπο και Σίγρι). Συνολικά δακτυλιώθηκαν 210 πουλιά από 34 διαφορετικά είδη.

Τα πιο πολυάριθμα είδη ήταν: Κοκκινολαίμης (*Erithacus rubecula*), Μουστακοποταμίδα (*Acrocephalus melanopogon*), Ψευταηδόνι (*Cettia cetti*) και Μαυροσκούφης (*Sylvia atricapilla*). Στα λιγότερο κοινά είδη περιλαμβάνονται: Σμυρνοσίχλονο (*Emberiza cineracea*), Φρυγανοσίχλονο (*E. caesia*), Βραχοτσοπανάκος (*Sitta neumayer*), Πετροσπουργίτης (*Petronia petronia*), Αμμοπετροκλής (*Oenanthe isabellina*) και Κλείδωνας (*Poecile lugubris*).

Σμυρνοσίχλονο (*Emberiza cineracea*)
(φωτ. Ε. Γαληνού).

Γαληνού Ελένη

Περιβαλλοντολόγος- Ορνιθολόγος, PhD

E-mail: elenigalinou@gmail.com

Πετροσπουργίτης (*Petronia petronia*)
(φωτ. Κ. Θεοδώρου).

Κατά τη χειμερινή περίοδο η προσπάθειά μας επικεντρώθηκε στη Μουστακοποταμίδα, που είναι και είδος χαρακτηρισμού της ΖΕΠ του Κόλπου Γέρας, καθώς φαίνεται ότι αρκετά μεγάλος πληθυσμός διαχειμάζει, τουλάχιστον στο έλος Ντίπι-Λάρσος.

Μεταξύ των πουλιών που δακτυλιώθηκαν το 2025 ήταν και 10 νεοσσοί Λευκού Πελαργού (*Ciconia ciconia*) στις φωλιές τους γύρω από τον Κόλπο Καλλονής (σε συνεργασία με τη Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Βορειο-ανατολικού Αιγαίου του ΟΦΥΠΕΚΑ και τη ΔΕΔΔΗΕ Λέσβου), καθώς και 10 νεοσσοί Ποταμογλάρονου (*Sterna hirundo*) στις αποικίες αναπαραγωγής τους στην Αλυκή Πολυχνίτου (σε συνεργασία με την εταιρεία Ελληνικές Αλυκές Α.Ε.).

Μία σημαντική επανασύλληψη ήταν στις 2/11, μιας Μουστακοποταμίδας (*Acrocephalus melanopogon*) που είχε δακτυλιωθεί 16 ημέρες πριν σε καλαμιώνα της ευρύτερης περιοχής της εκβολής του Δούναβη, στη Ρουμανία.

Οι δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν με σκοπό την εκπαίδευση μαθητευόμενων και δόκιμων δακτυλιωτών. Στην ομάδα δακτυλίωσης της Λέσβου συμμετέχουν οι: Φίλιος Ακριώτης, Ελένη Γαληνού, Στέλιος Ζαννέτος, Γιαννιώ Εμμανουηλίδου, Φώτω Κόνσολα, Μιχαηλία Παπαμακαρίου και Πάνος Τζεδόπουλος.

Χωραφοσπουργίτης (*Passer hispaniolensis*)
(φωτ. Στ. Ζαννέτος).

Νεοσσοί Ποταμογλάρονου με κρυστάλλους αλατιού στο φτέρωμά τους (*Sterna hirundo*)
(φωτ. Ε. Γαληνού).

Φθινόπωρο στον καλαμιώνα του Ντιπίου (Κόλπος Γέρας)
(φωτ. Ε. Γαληνού).

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟΝ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

Ο Ορνιθολογικός Σταθμός Αντικυθήρων (ΟΣΑ) αποτελεί τη βάση ενός πολυετούς προγράμματος της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, με περιοχή δραστηριοποίησης το νησί των Αντικυθήρων, τον ευρύτερο θαλάσσιο χώρο και τις παρακείμενες νησίδες. Βασικός στόχος του προγράμματος είναι η παρακολούθηση και η μελέτη του παγκόσμιου φαινομένου της μετανάστευσης των πουλιών, με απώτερο σκοπό την προστασία τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Παράλληλος στόχος αποτελεί η προώθηση της ορνιθολογικής και οικολογικής έρευνας, καθώς και η εκπαίδευση φοιτητών και νέων επιστημόνων.

Μία από τις βασικές δράσεις του Σταθμού είναι η «Παρακολούθηση της μετανάστευσης με τη μέθοδο των δακτυλιώσεων», η οποία πραγματοποιείται κάθε άνοιξη και φθινόπωρο και αποτελεί το μακροβιότερο αντίστοιχο πρόγραμμα στην Ελλάδα. Κατά τη διάρκεια της δράσης το 2025 δακτυλιώθηκαν συνολικά 7.203 άτομα από 70 είδη πουλιών, κυρίως στρουθιόμορφα.

Θαμνοτριλιστής (*Locustella naevia*)
(φωτ. Χ. Μπαρμπούτης/ Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ
Εταιρεία).

Δρ. Χρήστος Μπαρμπούτης
Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία
e-mail: cbarboutis@ornithologiki.gr

Ροδόσπιζα (φωτ. Χ. Μπαρμπούτης/ Ελληνική
ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία).

Τα έξι πιο κοινά είδη, τα οποία αθροιστικά αντιπροσώπευαν περισσότερο από το 50% των πουλιών που δακτυλιώθηκαν, ήταν ο Κηποτσιροβάκος (*Sylvia borin*), ο Θαμνοτσιροβάκος (*Curruca communis*), ο Μαυρομυγοχάφτης (*Ficedula hypoleuca*), ο Σταχτομυγοχάφτης (*Muscicapa striata*), η Δενδροκελάδα (*Anthus trivialis*) και ο Μαυροσκούφης (*Sylvia atricapilla*). Σημαντική ήταν επίσης η παρουσία του Δασοφυλλοσκόπου (*Phylloscopus sibilatrix*).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίασε ο μεγάλος αριθμός δακτυλιωμένων Κοκκινοκεφαλάδων (*Lanius senator*) και Συκοφάγων (*Oriolus oriolus*), ο οποίος ήταν αισθητά αυξημένος σε σχέση με προηγούμενες χρονιές.

Αξιοσημείωτα είδη που δακτυλιώθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου ήταν ο Θαμνοτριλιστής (*Locustella naevia*) και η Ροδόσπιζα (*Carpodacus erythrurus*).

Όλες οι καταγραφές είναι διαθέσιμες στην πλατφόρμα Trektellen (<https://www.trektellen.nl>).

Οι δράσεις δακτυλίωσης πραγματοποιούνται με τη συμμετοχή εθελοντών από την Ελλάδα και το εξωτερικό, και αιτήσεις είναι διαθέσιμες στο <https://ornithologiki.gr/osa>

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΕΙΔΩΝ

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗ ΝΕΟΣΣΩΝ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ ΣΤΗ ΓΥΡΤΩΝΗ

Ελένη Μακρυγιάννη

Η Γυρτώνη είναι ένας ιστορικός οικισμός, στο Δήμο Τεμπών Λαρίσης. Έχει ανακηρυχθεί ως διατηρητέος και έπαιξε σημαντικό ρόλο στον εκσυγχρονισμό της γεωργίας στη Θεσσαλία. Επιβλητικά πέτρινα κτήρια των αρχών του 20ού αιώνα, μαρτυρούν την ιστορία του και αποτελούν χώρο φωλεοποίησης των Λευκών Πελαργών.

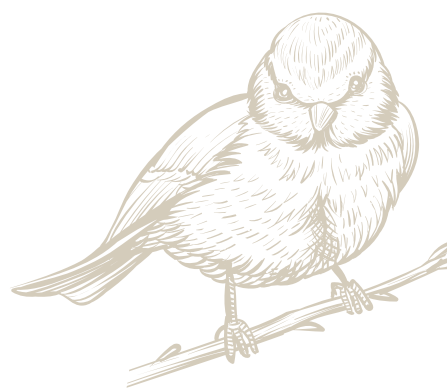
Το 2024 καταγράφηκαν 28 φωλιές ενώ το 2025 34! Οι περισσότερες από αυτές είναι σε κτίσματα. Αυτό είναι μοναδικό φαινόμενο στην Ελλάδα, όπου γνωρίζουμε πως η συντριπτική πλειοψηφία των πουλιών γεννάει σε στύλους μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος. Μοναδική είναι και η πυκνότητα, αν σκεφτεί κανείς πως ο οικισμός αριθμεί λιγότερους από 50 κατοίκους. Στο Κονάκι μόνο, το 2025 καταγράφηκαν 10 ενεργές φωλιές.

Κατά το 2025, στη Γυρτώνη έγινε για πρώτη φορά δακτυλίωση νεοσσών πελαργών με δακτυλίδια τύπου ELSA (τη δεκαετία του 1990, ο Βασίλης Γκούτνερ με την ομάδα του είχαν εντοπίσει τη σημαντικότητα του οικισμού για το είδος και δακτυλίωσαν αρκετούς νεοσσούς).

Κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ Πελαργών, στις 11 Ιουνίου, αλλά και στις 16 και 30 του ίδιου μήνα δακτυλιώθηκαν 48 νεοσσοί (από 14 φωλιές), με τη βοήθεια του Δήμου και των κατοίκων του χωριού.

Ταυτόχρονα με τη δακτυλίωση έγινε και “διάσωση” ενός νεοσσού, καθώς σχοινιά είχαν μπλεχτεί στο πόδι του, τα οποία θα τον κρατούσαν “αγκιστρωμένο” στη φωλιά. Ευτυχώς η δακτυλίωση έγινε πριν μεγαλώσει αρκετά το πουλί, το οποίο πτερώθηκε κανονικά.

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΛΕΥΚΩΝ ΠΕΛΑΡΓΩΝ

Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων
Περιοχών Κεντρικής Μακεδονίας
(έδρα Λαγκαδά) (ΜΔΠΠΚΜ)_ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.)

Δακτυλιώσεις στο Καβαλάρη (φωτ. E. Navarrete).

Το 2025 συνεχίστηκε το πρόγραμμα παρακολούθησης και διαχειριστικών μέτρων Λευκών Πελαργών (*Ciconia ciconia*) της ΜΔΠΠΚΜ του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α..

Οι δακτυλιώσεις νεοσσών Λευκών Πελαργών για το 2025 πραγματοποιήθηκαν σε τρεις διαφορετικές μέρες, σε τρεις οικισμούς της περιοχής αρμοδιότητας της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής Μακεδονίας (ΜΔΠΠΚΜ) και σε μια φωλιά στη στέγη του κέντρου περιθαλψής «Δράσης για την Άγρια Ζωή». Συνολικά δακτυλιώθηκαν 69 Λευκοί Πελαργοί από 11 (έντεκα) φωλιές στον οικισμό Αιγίνιο στις 20/5/2025, 10 (δέκα) στο Καβαλάρη και 3 (τρεις) στο Ηράκλειο στις 1/7/2025 και 1 (μία) στη Δράση για την Άγρια Ζωή (Καλοχώρι) στις 23/7/2025.

Δακτυλιώσεις στο Αιγίνιο (φωτ. Αν. Δερματά).

Στο Αιγίνιο δακτυλιώθηκαν 29 νεοσσοί από 11 φωλιές. Η δακτυλίωση στο Αιγίνιο έγινε με την στήριξη του Δήμου, παρουσία του Δημάρχου, Χρήστο Κομποτσιάρη. Εθελοντές ήταν η Αναστασία Δερματα και ο Πασχάλης Δερματάς. Στο καλαθοφόρο ήταν Χρήστος Πουνιώτης και Πέτρος Πετρακίδης. Από τη ΔΕΔΔΗΕ ο Δημήτρης Κωνσταντός.

Δακτυλιώτρια ήταν η Λίλα Κάρτα και συμμετείχαν οι Εύα Κατράνα, Νίκος Καρρας και η Στέλλα Αναγνώστου, από την Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικής Μακεδονίας του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. και η Κυριακή Καραδήμου (εκπαιδευόμενη δακτυλιώτρια πελαργών).

Σημαντικό να αναφερθεί ότι βρέθηκαν 2 νεοσσοί σε 2 διαφορετικές φωλιές με κομμένο πόδι και 1 σε 3η φωλιά με περίσφιξη στο πόδι και διακομίστηκαν στη Δράση για την Άγρια Ζωή για περιθαλψή. Σε όλες τις φωλιές που έγιναν δακτυλιώσεις, πραγματοποιήθηκε συγχρόνως και καθαρισμός από επικίνδυνα αντικείμενα (σχοινιά, σακούλες, τσουβάλια κ.ά.)

Στις 1/7/2025 δακτυλιώθηκαν 29 νεοσσοί από 10 φωλιές στο Καβαλάρι και 11 νεοσσοί από 4 φωλιές στο Ηράκλειο του Δήμου Λαγκαδά. Η δακτυλίωση στο Καβαλάρι και στο Ηράκλειο έγινε στο πλαίσιο του έργου «Δακτυλίωση πουλιών και τοποθέτηση πομπών σε περιοχές ευθύνης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.» με ανάδοχο το Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών.

Δακτυλιώτριες ήταν η Λίλα Κάρτα και η Eli Navarrete. Συμμετείχαν οι Κική Καραδήμου (εκπαιδευόμενη δακτυλιώτρια πελαργών) και η Εύα Κατράνα από την ΜΔΠΠΚΜ.

Από τη ΔΕΔΔΗΕ, ο Νίκος Παπαδόπουλος και ο Δημήτρης Αμοιρίδης.

Στις 23/7/2025 δακτυλιώθηκαν 2 νεοσσοί στη Δράση για την Άγρια Ζωή, σε νέα φωλιά που κατασκευάστηκε φυσικά από ζευγάρι πελαργών, στη στέγη του κτηρίου. Ένας από τους 2 γονείς ήταν δακτυλιωμένος (GRA52996), ο οποίος δακτυλιώθηκε μετά από περίθαλψη το 2021 από τη Λίλα Κάρτα.

Δακτυλιώτρια η Λίλα Κάρτα, συμμετείχε η Ευφροσύνη Παρχαρίδου.

Επιπλέον, καθόλη τη διάρκεια του έτους, στις εγκαταστάσεις του κέντρου περίθαλψης άγριων ζώων «Δράση για την Άγρια Ζωή» δακτυλιώθηκαν συνολικά 46 Λευκοί Πελαργοί, 7 ενήλικα άτομα, ένα άτομο 1ου έτους και 38 νεαρά άτομα.

Τα δακτυλίδια τύπου ELSA προμηθεύτηκαν από τον τακτικό προϋπολογισμό του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. από το ΕΚΔΠ.

Επανευρέσεις

Είναι πολύ σημαντικό να αναφερθούν οι επανευρέσεις δακτυλιωμένων Λευκών Πελαργών. Συνολικά καταγράφηκαν 27 επανευρέσεις. Σημαντικές είναι από άτομα που επιλέγουν για αρκετά συνεχόμενα χρόνια να αναπαράγονται στην ίδια φωλιά (7 συνεχόμενα έτη) ή στην ίδια περιοχή.

Επίσης είχαμε επανευρέσεις και από 15 Λευκούς Πελαργούς από περίθαλψη, σημαντική ήταν η παρατήρηση ενός από αυτούς να φωλιάζει σε κοντινή περιοχή όπου βρέθηκε τραυματισμένος, αλλά σημαντικότερη αυτή του GRA52996 σε νέα φωλιά που κατασκευάστηκε φυσικά από ζευγάρι πελαργών. Ο συγκεκριμένος δακτυλιώθηκε μετά από περίθαλψη το 2021 από τη Λίλα Κάρτα και φέτος μας χάρισε 2 νεοσσούς.

Δακτυλίωση Λευκού Πελαργού μετά από περίθαλψη.

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΥΛΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία υλοποιεί προγράμματα για την έρευνα και διατήρηση των θαλασσοπούλιων στην Ελλάδα από το 1995. Μέσα στο 2025, πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις και τοποθέτηση πομπών (GPS ή/και GLS) σε Μύχους (*Puffinus yelkouan*), Αιγαιόγλαρους (*Ichtyaetus audouinii*) και Αρτέμηδες (*Calonectris diomedea*) στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE MareNatura και σε Υδροβάτες (*Hydrobates pelagicus melitensis*) στο πλαίσιο του προγράμματος Biodiversa SEAGHOSTS.

Συγκεκριμένα, δακτυλιώθηκαν 22 Μύχοι στην αποικία των Αρκιών και 17 Μύχοι στην αποικία των Φούρνων. Παράλληλα, δακτυλιώθηκαν 7 Μύχοι στην Καλλονή της Λέσβου με σκοπό την καταγραφή της χρήσης του Κόλπου για τροφοληψία, καθώς και την εύρεση νέων αποικιών του είδους. Μορφομετρικά στοιχεία και δείγματα έχουν ληφθεί από όλα τα παραπάνω για περαιτέρω τοξικολογικές και γενετικές αναλύσεις στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE MareNatura. Συνολικά, το 2025, τοποθετήθηκαν 30 πομποί GPS/GSM σε Μύχους σε διάφορα στάδια της αναπαραγωγής στις παραπάνω περιοχές. Όπως και τις προηγούμενες χρονιές, τα δεδομένα των πομπών δείχνουν ότι το είδος πραγματοποιεί εκτεταμένα και επαναλαμβανόμενα ταξίδια στη Μαύρη Θάλασσα κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου και όχι μόνο κατά τη διαχείμαση, ενώ βρέθηκαν δύο νέες αποικίες στην Αμοργό και τους Αρκιούς.

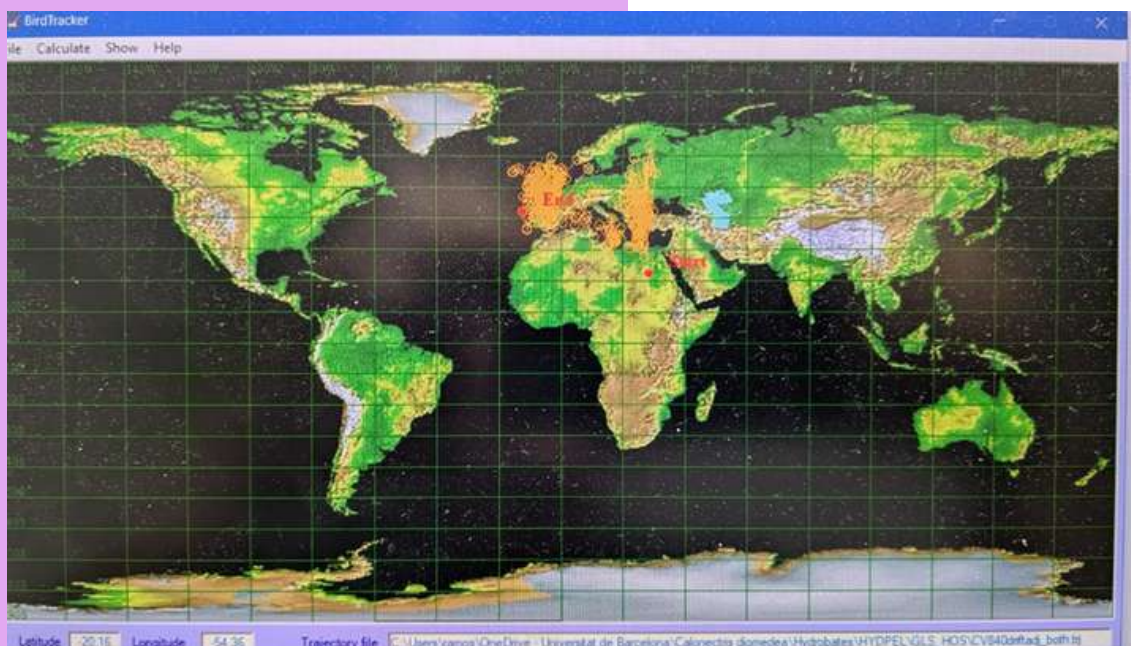
Δανάη Πορτόλου,
Άγγελος Ευαγγελίδης,
Δήμητρα Χρηστίδη

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.
E-mail: dportolou@ornithologiki.gr

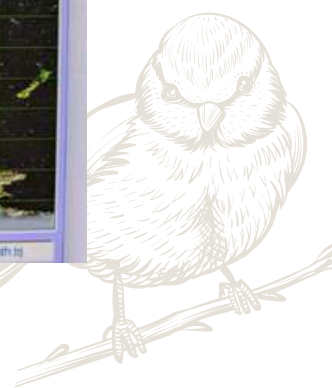

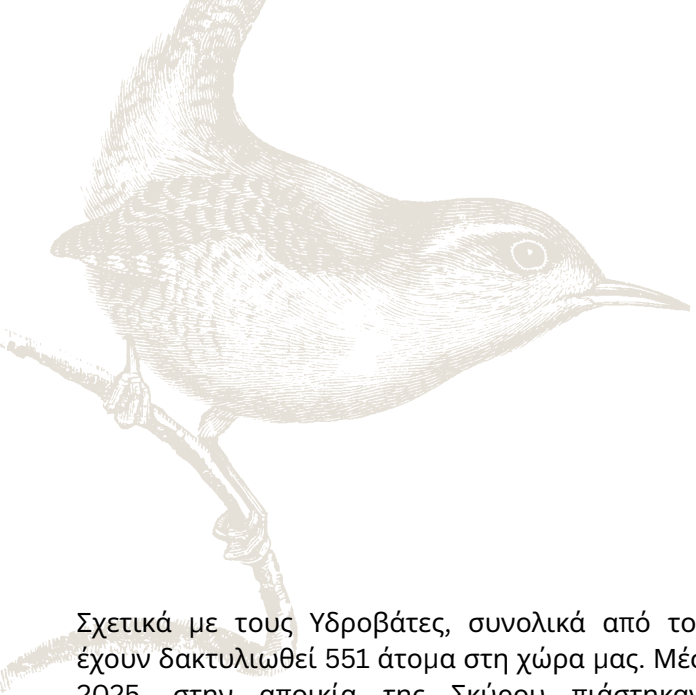
Δακτυλίωση και τοποθέτηση πομπού σε Μύχο στον Κόλπο Καλλονής (Φωτό: Ben Metzger / Αρχείο ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ).

Μέσα στο 2025, δακτυλιώθηκαν και τοποθετήθηκαν πομποί GPS/GSM, επίσης, σε 4 ενήλικους Αιγαιόγλαρους σε αποικίες του είδους στη Σκύρο και στους Λειψούς. Οι διαδρομές τους μας έδειξαν ότι κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγής τρέφονται σε παράκτιες ζώνες σε απόσταση 20-50 ναυτικά μίλια από την αποικία, ενώ στη Βόρεια Αφρική (Τυνησία, Λιβύη, Αίγυπτο) όπου διαχειμάζει από τον Οκτώβριο μέχρι και τον Μάρτιο το είδος, επίσης τρέφεται παράκτια και γύρω από παράκτιους υγροτόπους.

Πρωτογενή δεδομένα από πομπό GLS σε Υδροβάτη / Αρχείο ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ.

Σχετικά με τους Υδροβάτες, συνολικά από το 2013 έχουν δακτυλιωθεί 551 άτομα στη χώρα μας. Μέσα στο 2025, στην αποικία της Σκύρου πιάστηκαν 184 Υδροβάτες, από τους οποίους 109 δακτυλιώθηκαν. Στα Διαπόντια νησιά πιάστηκαν 53 ενήλικα πουλιά, από τα οποία δακτυλιώθηκαν 49 νέα άτομα, ενώ στην αποικία του είδους στην Πάρο δακτυλιώθηκαν 6 νέα ενήλικα άτομα. Από όλα τα άτομα λήφθηκαν μορφομετρικά στοιχεία και δείγματα για γενετικές και άλλες αναλύσεις. Στην αποικία της Σκύρου, τοποθετήθηκαν επιπλέον και 17 πομποί GPS. Παράλληλα, πήραμε πίσω πομπούς GLS που τοποθετήθηκαν το 2024 και έδειξαν ότι οι ενήλικοι Υδροβάτες χρησιμοποιούν, όπως αναμενόταν, την κεντρική Μεσόγειο μετά την αναπαραγωγή, αλλά κάποια άτομα διαχειμάζουν εκτός Μεσογείου, μέχρι και τον Βισκαϊκό Κόλπο (εικόνα). Τα δεδομένα των GPS έδειξαν ότι οι Υδροβάτες της Σκύρου ταξιδεύουν μέχρι και 250 ναυτικά μίλια ως την Λέσβο και τα Τουρκικά παράλια για να τραφούν στην αποικία του είδους!

Στην αποικία των Αρτέμηδων στη Σκύρο, δακτυλιώθηκαν 7 άτομα (από τα οποία 2 πτερωμένοι νεοσσοί) και τοποθετήθηκαν 5 πομποί GPS/GSM σε ενήλικα πουλιά, που έδωσαν δεδομένα για τις περιοχές τροφοληψίας τους στην φάση του νεαρού νεοσσού. Στην αποικία της Πάρου, δακτυλιώθηκαν επιπλέον 2 νεοσσοί.

Στην ομάδα πεδίου το 2025 συμμετείχαν οι: Δανάη Πορτόλου, Άγγελος Ευαγγελίδης, Δήμητρα Χρηστίδη, Hannah Greetham και Ben Metzger.

Τα προγράμματα LIFE MareNatura και LIFE PanPuffinus υλοποιούνται με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού εργαλείου LIFE της ΕΕ και τη συγχρηματοδότηση του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη και του Πράσινου Ταμείου.

Το πρόγραμμα SEAGHOSTS υλοποιείται με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού εργαλείου Biodiversa+ και τη συγχρηματοδότηση της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας.

Τοποθέτηση πομπού GLS σε Υδροβάτη (Φωτό: Δήμητρα Χρηστίδη / Αρχείο ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ).

Δακτυλίωση και τοποθέτηση πομπού σε Αιγαϊόγλαρο στη Σκύρο (Φωτό: Δανάη Πορτόλου / Αρχείο ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ).

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΚΙΡΚΙΝΕΖΙΩΝ ΣΤΑ ΛΕΧΑΙΝΑ ΗΛΕΙΑΣ

Τον Ιούνιο του 2025 πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις νεοσσών Κιρκινεζιών (*Falco naumanni*) στις τεχνητές φωλιές που έχουν τοποθετηθεί στα Λεχαινά Ηλείας. Στους νεοσσούς τοποθετήθηκε μεταλλικό δαχτυλίδι στο δεξί πόδι και πλαστικό δαχτυλίδι χρώματος πορτοκαλί στο αριστερό. Το χρωματιστό δαχτυλίδι έχει 3 λευκούς χαρακτήρες -ένα γράμμα και 2 αριθμούς.

Συνολικά δακτυλιώθηκαν 123 νεοσσοί από 31 φωλιές. Από κάθε νεοσσό πάρθηκαν 3 μετρήσεις: το μήκος του ταρσού, το πάχος αυτού και το βάρος. Οι μετρήσεις που επιλέγεται να λαμβάνονται πρέπει να είναι σημαντικές για τη μελέτη του είδους, αλλά και να μην είναι τόσες που να καθυστερούν τον χειρισμό του νεοσσού, καθώς η όλη διαδικασία πρέπει να πραγματοποιηθεί στον λιγότερο δυνατόν χρόνο. Οι δακτυλιώσεις των νεοσσών Κιρκινεζιών ξεκίνησαν το 2021 και κατά την τριετία 2021-2023 δακτυλιώθηκαν συνολικά 320 νεοσσοί.

Από τις 31 φωλιές στις οποίες πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις στις 11 εκκολάφθηκαν 5 νεοσσοί, στις 10 φωλιές 4 νεοσσοί, στις 9 φωλιές 3 νεοσσοί και σε 1 φωλιά 2 νεοσσοί. Από τους 124 νεοσσούς μόνο ένας δεν δακτυλιώθηκε καθώς ήταν πολύ μικρόσωμος και ο ταρσός του δεν είχε φτάσει στο κατάλληλο μέγεθος για να τοποθετηθεί το δαχτυλίδι.

Πραγματοποιήθηκε, επίσης, έλεγχος όλων των τεχνητών φωλιών που έχουν τοποθετηθεί στα Λεχαινά και την ευρύτερη περιοχή, για να εντοπίσουμε εάν αυτές είχαν αναπαραγωγική επιτυχία. Ως αναπαραγωγική επιτυχία ορίζουμε την ανάπτυξη τουλάχιστον ενός νεοσσού σε κάθε φωλιά. Συμπεράσματα για τη χρήση των φωλιών βγάλαμε για τις 66 από τις 69 φωλιές που έχουν τοποθετηθεί στα Λεχαινά καθώς σε τρεις φωλιές δεν είχαμε ορατότητα, οπότε και δεν μπορούσαμε να δούμε εάν υπήρχαν νεοσσοί σε αυτές ή όχι. Εντοπίσαμε πως 54 φωλιές είχαν αναπαραγωγική επιτυχία κατά το 2025.

Δρ Μαρία Δημάκη
Γιάννης Ιωαννίδης Msc

Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών
mail: mdim@gnhm.gr

Αρσενικό Κιρκινέζι πάνω από τη φωλιά. Διακρίνεται το χρωματιστό δαχτυλίδι του (φωτ. Γ. Ιωαννίδης).

Όσον αφορά στις γύρω περιοχές, όπου συνολικά έχουν τοποθετηθεί 23 φωλιές, διαπιστώθηκε πως κατά το 2025, 2 φωλιές στη Μυρσίνη: 4 φωλιές στην Ανδραβίδα και 1 φωλιά στο Στρούσι, χρησιμοποιήθηκαν από Κιρκινέζια και αναπτύχθηκαν νεοσσοί.

Είναι εξαιρετικά σημαντικό πως στη Μυρσίνη και στην Ανδραβίδα τα Κιρκινέζια συστηματικά χρησιμοποιούν τις τεχνητές φωλιές και στο Στρούσι, όπου το είδος απουσίαζε έως το 2024, εντοπίσαμε για πρώτη φορά να φωλιάζει ζευγάρι Κιρκινεζιών σε τεχνητή φωλιά.

Οι δακτυλιώσεις πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Έργου: «Δακτυλίωση πουλιών και τοποθέτηση πομπών σε περιοχές ευθύνης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.» (ΤΜΗΜΑ 1: Δακτυλίωση Πελαργών και νεοσσών Κιρκινεζιού, νυκτόβιων αρπακτικών, Χαλκοκουρούνας και άλλων ειδών που φωλιάζουν σε τεχνητές φωλιές που έχει εγκαταστήσει ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.).

Αναθέτουσα αρχή: Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.)

Υλοποίηση του Έργου: Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών (ΕΚΔΠ).

Τις δακτυλιώσεις πραγματοποίησαν οι Μαρία Δημάκη και Γιάννης Ιωαννίδης, οι οποίοι πραγματοποιούν τις Δακτυλιώσεις στα Λεχαινά από το 2021.

ΕΠΑΝΕΥΡΕΣΕΙΣ / ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΑΚΤΥΛΙΩΜΕΝΩΝ ΚΙΡΚΙΝΕΖΙΩΝ

Κατά τη διάρκεια των εργασιών πεδίου εντοπίστηκαν οκτώ κιρκινέζια που είχαμε δακτυλιώσει κατά την τριετία 2021-2023. Οι σχετικές πληροφορίες παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα. Είναι εξαιρετικά σημαντικό πως πέντε από αυτά είχαν δακτυλιωθεί το 2022, πριν τρία χρόνια!

Νεαρά Κιρκινέζια βγήκαν από τη φωλιά τους (φωτ. Μ Δημάκη).

Δαχτυλίδι	Θέση εύρεσης/ παρατήρησης	Ημερομηνία δακτυλίωσης	Θέση δακτυλίωσης	Παρατηρή σεις
B29	Δημαρχείο	11/6/2022	21_3 Δημαρχείο	θηλυκό
B01	Δημαρχείο	10/6/2022	16_1	αρσενικό
B__	φωλιά 21_33			αρσενικό
C80	φωλιά 19_5	10/6/2023	17_8	αρσενικό
A7_	σε καλώδιο	10/6/2022		θηλυκό
A85	φωλιά 21_2	10/6/2022	16_6	νεκρό, θηλυκό
B45	φωλιά 17_8	18/6/2022	17_8	νεκρό
B03	φωλιά 17_9	10/6/2022	16_1	αρσενικό, N24__

ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΕΙΣ ΑΡΤΕΜΗ

Το 2025 πραγματοποιήθηκαν οκτώ αποστολές δακτυλίωσης για Αρτέμη (*Calonectris diomedea*) στις Στροφάδες Νήσους (Άρπυια και Σταμφάνη), νοτίως της Ζακύνθου, στη νησίδα Τραχειά (βόρεια της Κέρκυρας), στις νησίδες Γραμβούσα (νησίδα στη Δυτική Κρήτη) και Παξιμάδα (βορειοανατολικά της Κρήτης), Γαυδοπούλα (νησίδα βορειοδυτικά της Γαύδου), Μάκαρες (Ανατολικά της Νάξου) και Αντικέρι (βορειοδυτικά της Αμοργού).

Οι εργασίες πεδίου πραγματοποιήθηκαν σε δύο περιόδους, για τη δακτυλίωση ενήλικων ατόμων Αρτέμη, τον Ιούλιο και τον Αύγουστο και τον Οκτώβριο για τη δακτυλίωση πτερωμένων νεοσσών του είδους.

Συνολικά δακτυλιώθηκαν με μεταλλικά δαχτυλίδια 68 άτομα, ενήλικα και νεοσσοί και μεγάλο ενδιαφέρον είχε η επανασύλληψη έξι ατόμων που είχαν δακτυλιωθεί στην αποικία των Στροφάδων, οι τέσσερις ως γεννήτορες τον Ιούλιο του 2024 και οι δύο ως γεννήτορες τον Ιούλιο του 2018.

Πέρα από τη δακτυλίωση έγινε συλλογή μορφομετρικών δεδομένων και βάρους καθώς και λήψη δειγμάτων αίματος για ανάλυση γενετικού υλικού (DNA) και ανίχνευση αιμοπαράσιτων. Οι εργασίες πεδίου περιελάμβαναν επίσης τη λήψη φτερών για τοξικολογικές αναλύσεις, συλλογή απεκκρίσεων για εξέταση παρουσίας μικροπλαστικών και συλλογή εξωπαράσιτων από διάφορα μέρη του σώματος των ενήλικων ατόμων και των πτερωμένων νεοσσών. Επιπλέον τοποθετήθηκαν 17 πομποί GPS/GSM σε γεννήτορες για τη συλλογή δεδομένων αναφορικά με την τροφοληπτική συμπεριφορά του είδους καθώς και 5 κάμερες για την παρακολούθηση των γεννητόρων κατά τη διάρκεια διαφόρων σταδίων της αναπαραγωγής.

Αρτέμης (*Calonectris diomedea*) (φωτ. Π. Καραγιάννη).

Πηνελόπη Καραγιάννη

Ορνιθολόγος, Υποψήφια διδάκτορας
Τμήμα Περιβάλλοντος Σχολή Περιβάλλοντος,
Ιόνιο Πανεπιστήμιο Παναγούλα,
Ζάκυνθος, 29100
penelopekaragianni@hotmail.com
karagiannipenelope@ionio.gr

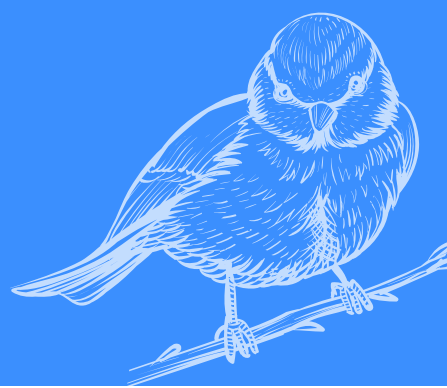
Τοποθέτηση πομπού σε νεοσσοί Αρτέμη (*Calonectris diomedea*).

Για όλες τις εργασίες πεδίου είχαν ζητηθεί και εξασφαλιστεί σχετικές άδειες από τον ΟΦΥΠΕΚΑ καθώς και από το Λιμενικό και τη Μητρόπολη Ζακύνθου.

Οι εργασίες πεδίου πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του LIFE22-NAT-EL-LIFEMareNaturaproject και συμμετείχαν οι: Αναστασία Περοδασκαλάκη από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, η Πηνελόπη Καραγιάννη και ο Γεώργιος Καρρής από το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, ο Αναστάσιος Σαράτσης από το Ινστιτούτο Κτηνιατρικών Ερευνών ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και ο Γιώργος Γιαννλάρης, εκπαιδευόμενος δακτυλιωτής.

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ 2025

ΤΡΕΙΣ ΝΕΕΣ ΑΔΕΙΟΥΧΟΙ ΔΑΚΤΥΛΙΩΤΡΙΕΣ ΤΟΥ ΕΚΔΠ ΓΙΑ ΤΟ 2025!

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των εξετάσεών τους, τρεις δόκιμες δακτυλιώτριες προήχθησαν σε αδειούχες δακτυλιώτριες. Πρόκειται για τις Κατερίνα Ζαφειριάδου, Χριστίνα Νίνου και Βάλια Παύλου.

Οι εξετάσεις της Κ. Ζαφειριάδου πραγματοποιήθηκαν στη Θεσσαλονίκη τον Νοέμβριο του 2025 και των Χ. Νίνου και Β. Παύλου στην Αττική, τον Δεκέμβριο του 2025.

Τους ευχόμαστε καλές δακτυλιώσεις!

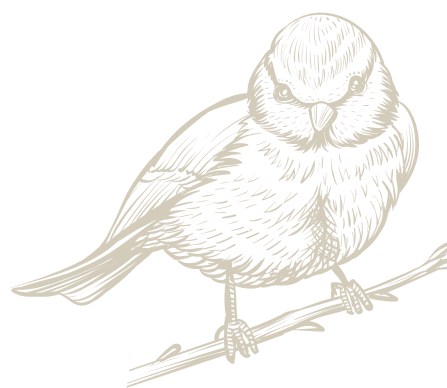
Η εξέταση της Β. Παύλου (φωτ. Μ. Δημάκη).

Η εξέταση της Χ. Νίνου (φωτ. Γ. Ιωαννίδης.)

Η εξέταση της Κ. Ζαφειριάδου

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΑΚΤΥΛΙΩΣΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΠΕΛΑΡΓΟΥ

Κική Καραδήμου

Η ενασχόλησή μου με τις δακτυλιώσεις πουλιών ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2023, κατόπιν επικοινωνίας μου με την κ. Εύα Στετς, τη συντονίστρια των δακτυλιώσεων των Λευκών Πελαργών του Ελληνικού Κέντρου Δακτυλίωσης Πουλιών. Η πρόθεσή μου για εθελοντική προσφορά μετατράπηκε σύντομα σε μια ουσιαστική εκπαιδευτική διαδρομή, με πρώτο σταθμό τα Ιωάννινα τον Ιούνιο της ίδιας χρονιάς.

Υπό την καθοδήγηση και την εποπτεία της κ. Στετς, είχα την ευκαιρία να γνωρίσω από κοντά όλη την επιστημονική διαδικασία στο Λεκανοπέδιο Ιωαννίνων και στον Δήμο Πωγωνίου. Η εκπαίδευση περιλάμβανε την ασφαλή συλλογή των νεοσσών από τη φωλιά με καλαθοφόρο όχημα, τη λήψη βιομετρικών στοιχείων (μέτρημα και ζύγισμα), την τοποθέτηση του ειδικού εξαγωνικού δακτυλιδιού τύπου ELSA και την άμεση επανατοποθέτηση των νεοσσών στη φωλιά τους.

11/7/24 Καβαλάρι Λαγκαδά (φωτ. Α. Βαφειάδου).

19/6/23, Παρακάλαμος Ιωαννίνων (φωτ. Ε. Στετς).

Η εκπαιδευτική αυτή πορεία συνεχίστηκε το 2023 στο Αιγίνιο Πιερίας και στη Νυμφόπετρα Λαγκαδά, ενώ εδραιώθηκε περαιτέρω τον Ιούνιο του 2024 στο Αιγίνιο. Παράλληλα, η εθελοντική μου συμμετοχή στις δράσεις της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΜΔΠΠ) Κεντρικής Μακεδονίας του Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α., δίπλα στη ειδική δακτυλιώτρια Λίλα Κάρτα, υπήρξε καθοριστική για την απόκτηση εμπειρίας πεδίου. Σε αυτό το σημείο, θα ήθελα να εκφράσω την ειλικρινή μου ευγνωμοσύνη προς την κ. Εύα Στετς· η υπομονή της και η μεταδοτικότητα της δεν μου προσέφεραν μόνο τεχνικές γνώσεις, αλλά μου δίδαξαν το σεβασμό και τη δεοντολογία που απαιτεί ο χειρισμός της άγριας πανίδας.

Η ολοκλήρωση αυτού του κύκλου εκπαίδευσης οδήγησε το 2025 στην ενεργή συμμετοχή μου στο Έργο του ΕΚΔΠ για τη δακτυλίωση νεοσσών Λευκού Πελαργού (*Ciconia ciconia*) σε περιοχές ευθύνης τριών Μονάδων Διαχείρισης: Κεντρικής Μακεδονίας (ΜΔ3), Ηπείρου (ΜΔ7) και Θεσσαλίας (ΜΔ8).

Το πρόγραμμα του 2025 ξεκίνησε από το Αιγίνιο στις 21 Ιουνίου. Ακολούθησαν τα Ιωάννινα (23-24 Ιουνίου) σε δράση της ΜΔΠΠ Ηπείρου σε συνεργασία με το ΕΚΔΠ, με ειδικούς δακτυλιωτές τη Β. Νούτσου και τον Δ. Μαμάση. Την 1η Ιουλίου πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις στο Καβαλάρι Θεσσαλονίκης (ΜΔΠΠ Κεντρικής Μακεδονίας) με τις ειδικές δακτυλιώτριες Λίλα Κάρτα και Ελί Navarrete. Ο κύκλος έκλεισε στις 14 Ιουλίου στη Θεσσαλία, σε συνεργασία της τοπικής ΜΔΠΠ με το ΕΚΔΠ και ειδικό δακτυλιωτή τον Ι. Βέργο.

Η μετάβαση από το στάδιο της μαθητείας στη συνεργασία με το ΕΚΔΠ αποτελεί για μένα μια ιδιαίτερα τιμητική εξέλιξη, επιβεβαιώνοντας τη σημασία της σωστής εκπαίδευσης στη διατήρηση και προστασία των ειδών.

23/6/25 Καλπάκι Ιωαννίνων (φωτ. Π. Σώζος.)

17/6/24 Αιγίνιο (φωτ. Ε. Στετς).

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

Μαρία Δημάκη
Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης
Πουλιών/
Εθνικό Μουσείο Φυσικής
Ιστορίας Γουλανδρή
Δρ βιολογικών επιστημών
E-mail: mdim@gnhm.gr

Οι Φίλοι του Δάσους Συγγρού, αφοσιωμένοι στη διατήρηση και προστασία της φύσης του Δάσους, οργάνωσαν και πραγματοποίησαν την τοποθέτηση τεχνητών φωλιών για τα πουλιά, στο Δάσος Συγγρού. Ζήτησαν τη συνεργασία μας, τόσο για την κατασκευή των φωλιών όσο και για την τοποθέτησή τους σε κατάλληλα σημεία.

Οι φωλιές τοποθετήθηκαν την Τρίτη 25 Φεβρουαρίου 2025 με τη συμμετοχή εθελοντών του Ελληνικού Κέντρου Δακτυλίωσης Πουλιών, των Φίλων του Δάσους Συγγρού και του Εθνικού Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Γουλανδρή.

Συνολικά τοποθετήσαμε 15 ξύλινες φωλιές με σκοπό να προσελκύσουμε περισσότερα πουλιά να φωλιάσουν σε αυτό το τόσο σημαντικό οικοσύστημα της Αττικής. Οι φωλιές κατασκευάστηκαν με τις απαραίτητες προδιαγραφές και είναι δύο ειδών. Οι μικρές που είναι κατάλληλες κυρίως για Καλόγερους, Γαλαζοπαπαδίτσες, Ελατοπαπαδίτσες, κ.ά. και οι μεγαλύτερες που είναι κατάλληλες κυρίως για Τσαλαπετεινούς. Αυτά τα είδη, και ακόμα περισσότερα, έχουν καταγραφεί στο Δάσος Συγγρού και ελπίζουμε να χρησιμοποιήσουν τις νέες φωλιές.

Τέτοιου είδους δράσεις είναι πολύ σημαντικές για την προστασία της αστικής βιοποικιλότητας και την αιεφόρο διαχείριση και προστασία του Δάσους Συγγρού. Ευχαριστούμε πολύ όλους τους εθελοντές και το Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών (ΙΓΕ) για την υποστήριξη.

Τοποθέτηση φωλιάς στο δένδρο (φωτ. Μ. Δημάκη).

Η ομάδα των εθελοντών μετά την τοποθέτηση των φωλιών.

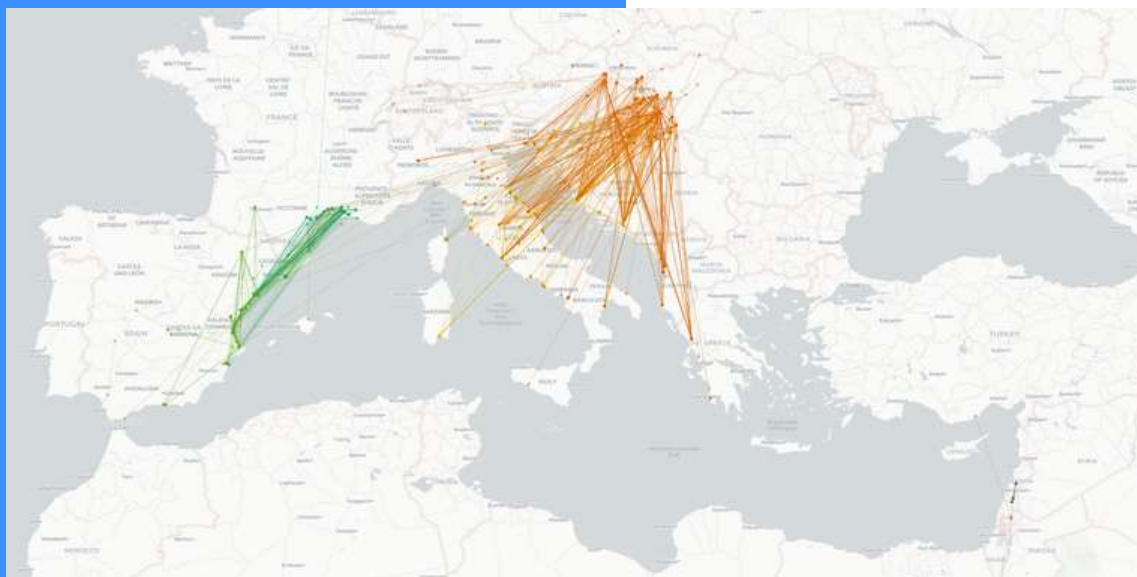

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΔΑΚΤΥΛΙΩΤΕΣ

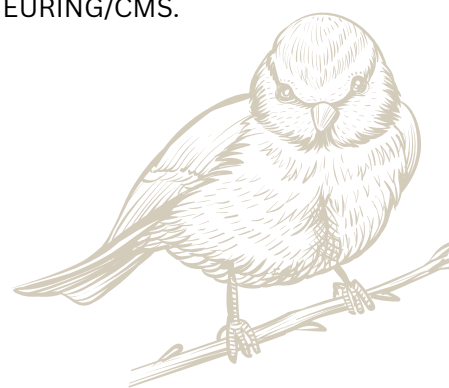
Η ομάδα Ούγγρων δακτυλιωτών, που με επικεφαλής τον Άκος Νέμεθ μελετούν τη διαχείριση της Ψαθοποταμίδας (*Acrocephalus melanorogon*) στην Ελλάδα από το 2005, επισκέφθηκαν και πάλι τη δυτική Ελλάδα από τις 29/9/25 έως τις 15/11/25.

Δακτυλίωσαν 4.509 πουλιά από 68 είδη, μεταξύ των οποίων 934 *A. melanorogon*, με πολλές επανασυλλήψεις από την Ουγγαρία.

Η ομάδα δακτυλιωτών από τη Βρετανία στο Ακρωτήριο Ταίναρο επίσης ξαναήρθαν, τόσο την άνοιξη όσο και το φθινόπωρο, δακτυλιώνοντας 1.449 πουλιά.

Χάρτης επανευρέσεων της Ψάθοποταμίδας. Από: Spina, F., Baillie, S.R., Bairlein, F., Fiedler, W. and Thorup, K. (Eds) 2022. The Eurasian African Bird Migration Atlas. EURING/CMS.

ΤΟ ΕΚΔΠ

Το Ε.Κ.Δ.Π. ιδρύθηκε το 1989 με σκοπό να συντονίζει τις δακτυλιώσεις άγριων πουλιών στην Ελλάδα και να διαχειρίζεται τα δεδομένα που συλλέγονται από τα δακτυλιωμένα πουλιά.

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων και δράσεων του Ε.Κ.Δ.Π. είναι η επίβλεψη και υποστήριξη των δακτυλιώσεων που γίνονται στην Ελλάδα, η διεκπεραίωση των επανευρέσεων δακτυλιωμένων πουλιών που προέρχονται τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό, η αρχειοθέτηση και οργάνωση των δεδομένων που προκύπτουν από τις δακτυλιώσεις και από τις επανευρέσεις, η εκπαίδευση νέων δακτυλιωτών και η διεξαγωγή κοινών προγραμμάτων με άλλα κέντρα δακτυλίωσης, με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και άλλες περιβαλλοντικές οργανώσεις που ασχολούνται με τη μελέτη και προστασία των άγριων πουλιών.

Το Ε.Κ.Δ.Π. εκπροσωπεί την Ελλάδα στο EURING (European Union for Bird Ringing).

E-mail: ringing@hbrc.gr

Ιστότοπος: www.hbrc.gr

ΤΟ EURING

Το EURING (European Union for Bird Ringing) είναι η οργάνωση που συντονίζει τα κέντρα δακτυλίωσης όλης της Ευρώπης.

Κεντρικός στόχος του είναι η επιστημονική και διαχειριστική συνεργασία μεταξύ όλων των κέντρων δακτυλίωσης, όπως είναι η ανταλλαγή πληροφοριών για επανευρέσεις δακτυλιωμένων πουλιών σε άλλες χώρες. Παράλληλα, προωθεί την ανάπτυξη και διατήρηση υψηλών προδιαγραφών στη διεξαγωγή των δακτυλιώσεων, υποστηρίζει και ενθαρρύνει την επιστημονική έρευνα με αντικείμενο τα πουλιά, ιδιαίτερα μελέτες που βασίζονται σε «ατομικά αναγνωρίσιμα» πουλιά, καθώς και τη χρήση των δεδομένων από τις δακτυλιώσεις για την προστασία και διατήρηση των πουλιών. Διεξάγει κοινά προγράμματα με συνεργασία πολλών κέντρων δακτυλίωσης, και συλλέγει και οργανώνει τα δεδομένα από όλα τα μέλη - κέντρα δακτυλίωσης σε μια κοινή βάση δεδομένων, το Euring Data Bank.

Ιστότοπος: www.euring.org

